BÖLÜM I

ERGENLİK DÖNEMİ VE İLGİLERİ

Kısaca ilgiyi tanımlarsak bireyin özel bir çaba harcamadan, zevk alarak bir eyleme yönelmesidir şeklinde tanımlanabilir. İlgi iç ve diş uyaranların etkisiyle oluşur. Müzik dinleme, kitap okuma, hocanın kravatına asılma gibi...

İlgiler bireyden bireye bir çok faktöre bağlı olarak farklılaşabilir. Yaş, cinsiyet, zeka aile gibi faktörler en önemli olanlarıdır.

⇒ Yaşa göre insanların ömürleri boyunca ilgilerinde değişmeler olur. fakat en çarpıcı değişim ergenli yıllarındadır. değişen yaşla birlikte zihinsel olgunluk artar. Değişen yaşla birlikte görev ve sorumluluklar artar. Böylelikle ergenin ilgileri de değişir. Mesela;üç yaşındaki çocuğun ilgisi oyuncaklarıyla oynamak ilen on beş yaşına gelince ilgisi kızlar peşinde koşmak olabilir.

⇒ Cinsiyete göre; kız ve erkeklerin ilgilerindeki değişiklikler iki nedene bağlıdır. Birincisi, her iki cinsin biyolojik farklılıklarından gelmektedir. Cinsiyet farklılığı beden yapısı, kas gücünde farklılıklar getirir. Mesela erkeklerin badi yapması, kızların ise el-sanat işlerine yönelmesi...

Cinsiyete bağlı ikinci değişken ise kültürel yargılardan gelmektedir. Kızların ev işlerine ilgi duyması gibi...

⇒ Beden yapısına göre; bazı etkinlikler sağlam bünye ve kas güce gerektirir. Fatih hocanın sandalye kaldırma ilgisi buna örnek olabilir.

⇒ Aileye göre; ailenin uğraşıları, ekonomik durumu ve anne-babanın beklentileri de ergenin ilgilerini etkiler. Aile kültürlü veya zengin ise ergenin ilgileri de o derece zengin ve kültürlü olur.

İLGİ ÇEŞİTLERİ

İlgiler üç şekilde sınıflandırılır. 1-kişisel ilgiler 2-serbest zaman ilgileri 3-meslek ilgileri

1. Kişisel ilgiler:bireyin kendi tercih ve alışkanlıklarını kapsar. Saç tipinin amerikan olması veya kot pantolon giymesi gibi…
2. Serbest zaman ilgileri: Ergenin serbest zamanda yapmaktan hoşlandığı ilgilerdir. Müzik dinleme veya kitap okuma gibi…
3. Maslek ilgileri: ergenin mesleksel ilgilerini kapsar.

Serbest zaman ilgileri dönemden döneme değişir. Mesela genç biri kitap okumaktan hoşlanıyorsa yaşlı biri torunlarıyla oynamaktan hoşlanır.

ERGENLİKTEKİ ORTAK İLGİLER

Ergenlikteki yaygın ortak ilgiler daha çok cinsiyete bağlı olarak değişir. Ergenliğin başında koleksiyon yapma, evcil hayvan besleme, şiir yazma, hatıra defteri tutma gibi ilgiler daha yaygındır.

Kişisel ilgiler yani giyim, kuşam ergenliğin ortalarında devam eder. Karşı cinse ilgi tüm ergenlikte sürer.

Macera ilgisi ergenliğin ortalarında başlayan bir ilgidir.

BÖLÜM II

ERGENLİKTE MESLEĞE YÖNELTME

Ergenlik dönemi, gencin bir sonraki okul ve mesleği seçme gibi iki önemli kararın alındığı dönemdir.

Meslek seçimi insanların hayatında bir dönüm noktasıdır. Bu yüzden ergenin mesleklere ait bakış açısının genişletilmesi için iyi bir rehberliğe ihtiyaçları var.

OKULDA MESLEĞE YÖNELTME

Okulun esas amacı öğrenciyi hayata ve mesleğe hazırlamaktır. Mesleğe yöneltme ilkokuldan yüksek öğretime doğru farklılık göstermektedir. Hatta bana sorarsanız bu çocuğun embriyo dönemine kadar uzanmaktadır. Daha çocuk ana karnındayken anne oğulsunun büyüyüp doktor olacağını söylemesi gibi...

- ⇒ Okul öncesi mesleğe yöneltme: meslekleri rol oynama tekniğini ile çocuklara tanıtma olabilir. Tüm mesleklerin insan hayatı için önemli olduğuna dikkat çekilebilir.
- ⇒ İlk öğretimde mesleğe yöneltme:ders konuları ile meslekler arsındaki ilişki gösterilebilir. Çocukları çevredeki kişilerle görüştürülerek meslek bilgisi

artırılabilir. Sekizinci sınıftan sonra 3308 sayılı çıraklık kanunu tanıttırılabilir.

⇒ Orta öğretimde mesleğe yönelme: öğrencilerin kendilerine uygun alanlara gitmeleri için yönlendirme yapılabilir. Lisedeki alanlarla yüksek öğretim programları arasındaki ilişki anlatılabilir.

MESLEK SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

Ergenin meslek seçiminde çeşitli faktörler etkili olmaktadır. Şimdi bunlara kısaca göz atalım.

⇒ Zeka: Zeka bireyin öğrenme hızını gösteren önemli bir niteliktir. Bir mesleki uğraş ne kadar karmaşık ve zor ise o meslekte çalışan insanların seviyeleri o aranda yüksek olur. Kişi zeki ise daha itibarlı bir mesleğe yönelecektir.

⇒ Yetenek: bireylerin bir etkinliği yapabilme konusundaki doğuştan getirilen yatkın olma ve öğrenme ile kazanılmış yapabilme becerisine denir. Mesela çocuğun sayısal yeteneği iyi ise matematik, fiziki kimya gibi alanlara yönelecektir.

⇒ Kişilik: kişilik bireyin diğer insanlardan ayıran tüm özelliklerini kapsar. İnsanlar kişiliklere göre farklı istek ve ihtiyaç içindedirler. Mesela insanlara yardımı çok üstün tutanlar doktor veya hemşire olur.

⇒ Cinsiyet: kız veya erkek olma ilgilerde ve fiziksel güçte farklılık kılar. Ayrıca kültürel yargılarda önemlidir. Mesela ülkemizde kızların kasap olmaması gibi...

⇒ Aile: bireyin melek seçimini etkileyen aileye ait en önemli özellik ailenin ekonomik durumudur. Orta düzeydeki ailelerin çocukları daha itibarlı mesleklere yönelmektedir.

⇒ Akran grubu : akranların meslek tercihleri ergenin geleceğe yönelik düşüncelerini etkiler. Ergenler bir mesleği seçerken etrafındaki arkadaşların kine bakıp seçiyor.

BÖLÜM III

ÇOCUĞA VE ERGENE KÖTÜ DAVRANMA

Çocuğa kötü davranma terimi yerine çocuğu istismar etme veya taciz etme gibi terimlerde kullanılır.

Bedensel istismar: fiziksel istismar da dene bu türdeki istismar çocuğun anne-baba veya yetişkinler tarafından örselenmesidir. Bu türdeki istismar duygusal istismara da yol açar.

Çocuğun davranışını değiştirmek için dayak altında yapılan şiddet fiziksel istismardır.

Yapılan araştırmalara göre tek ebeveynli veya anne veya babadan biri tarafından terk edilme istismarı artırmaktadır.

Ayrıca 5 ve 17 yaşındakiler daha fazla istismara maruz kalmaktadır. Niye derseniz . çünkü yeni anne alan kişi daha çocuk sahibi olma konusunda yeterince sorumluluk sahibi değildir. Ayrıca 17 yaşındakiler ise ergenliğe yeni girmişler dolayısıyla anne-baba veya öğretmenlerle çatışabilir.

Duygusal istismar: En yaygın olan istismar biçimidir. Red edilen, aşağılanan , yalnız bırakılan çocuklar duygusal istismara maruz kalmaktadır. Ergen bunun karşısında kendisini değersiz hissediyor.

Cinsel istismar: kız veya erkeklerin yetişkinler tarafından taciz edilmesidir. Ülkemizde en yaygın olanı telefonla müstehcen konuşma, açık saçık hikayeler ve sarkıntılık görülmektedir. Laf atma en yaygın olarak görülen cinsel istismar davranışıdır. Aile içindeki ensest ise en kötü sonuçlar verendir. Mesela Reha Muhtar ‘ n programında böyle babası tarafından taciz edilen bir kız çıkartmıştı. Kız babası tarafından yapıldığı için çok yıkılmış idi.

ÇOCUK İSTİSMARINI ÖNLEME

İstismarın önlenmesi için yetişkinlerin, anne-baba ve öğretmenlerin bu konuda hangi davranışların istismar niteliği taşıdığı ve hangilerinin taşımadığı konusunda bilgilendirilmesi gerekir. Televizyonda da şahit olduğumuz gibi öğretmen dayağın ölçüsünü kaçırmakta ve çocuğu aşırı dövmekte.

Ayrıca çocuk istismarı konusunda Türk Ceza Kanunu’nda önleyici kanunlar var.

BÖLÜM IV

EREGENLKİ VE BAĞIMLILIK YAPAN MADDELER

Sigara, alkol ve madde kullanımı genellikle çocukluk sonlarında ve ergenlikte olmaktadır. Bunlar içerisinde en yaygın olarak kullanılan ise sigara kullanımıdır.

1990 yılında liseli gençler üzerinde yapılan bir araştırmaya göre bir psikoaktif maddeyi kullananların oranı % 6.9’ dur. Madde kullanımı erkeklerde kadınlara göre iki kattır.

Uyuşturucu ile fuhuş ve suçluluk arasında bir ilişki vardır. Mesela kızların uyuşturucu ile fuhşa yatırılmaları veya kadınların uyuşturucu parası için fuhuş yapmaları gibi…

Bunun yanında genç uyuşturucu almak içim parayı da suça yönelerek sağlayabilir.

Sigara içen ergenlerin okul başarısı içmeyenlere göre daha düşüktür. Dikkati bir noktada yoğunlaştıramıyorlar. Ayrıca çocuk sigarayı içen erkektir diye düşünüp içmeye yönelebilir.

MADDE BĞIMLI ERGENİN TEDAVİSİ

Afyon, eroin bağımlısı olanlara daha az etkili olan maddelerin verilmesi daha iyi olur. Bağımlı olanın arkadaş çevresinden koparılması güçtür. Bu yüzden grup tedavisine yönel inmelidir. Böylelikle bireyler gerçek duygularının farkına varırlar ve içini döküp güven duygusu geliştirir.

Ayrıca aile kişiye destek olmalı hatta anne-baba ayrı ise bile ergenin iyileşmesi için birleşmelidirler. Ayrıca tedavi uzundur bu aşamada sabır çok önemlidir.